

JofEL/TDD

JOURNAL OF ENDANGERED LANGUAGES

TURKIC LANGUAGES

TEHLİKEDEKİ DİLLER DERGİSİ

Issue/Sayı 14, Volume/Cilt 9, Winter/ Kış 2019

TUVAN FILE

Guest Editors

Vildan Koçoğlu Gündoğdu
Aziyana Bayyr-ool

Phonetics

- O. M. Саая

Morphology

- Э. К. Аннай
- E. E. Özbek
- İ. Tosun

Lexicology

- Ч. Х. Баавыл
- Б. Ч. Ооржак
- Б. Бадарч

Dialectology

- E. M. Куулар
- Г. Хийс
- Ж. М. Юша

Literature

- Л. С. Мижит

Ethnography History Culture

- П. С. Серен
- Г. Золбаяр

Countries and Portraits

- V. K. Gündoğdu

Book Review

- I. Aydın
- M. Duranlı

ENDANGERED LANGUAGES

*Тыва дылдыг киж
бо турган делегейде
үнүштерниң-даа
дылын өттүнүп
шыдаар, малдарның-
даа дылын өттүнүп
шыдаар, аңнарның-
даа дылын өттүнүп
шыдаар дигир.
Монгуш Кенин-Лопсан*

*They say that **people
who speak Tuvan
language** can speak
the language of plants
and animals in this
world
Mongush Kenin-Lopsan*

Photo © Чечен Салчак
Cover Design © Süer Eker

Ülkü Çelik Şavk & Süer Eker

E-Dergi/E-Journal: <http://www.dergipark.gov.tr/tdd>

Webmaster: Tolga Çakmak

TEHLİKEDEKİ DİLLER DERGİSİ-TÜRK DİLLERİ (TDD)

JOURNAL OF ENDANGERED LANGUAGES- TURKIC LANGUAGES (JOFEL)

Cilt/Volume 9, Sayı/Issue 14, Winter/Kış

Yılda iki kez yayımlanan, az konuşurlu Türk toplulukları ve komşu/akraba topluluklarla ilgili dilbilim, toplumdilbilim, antropoloji ve kültüroloji yazılarına açık uluslararası hakemli elektronik dergi. Dergimize gönderilen makalelerin özgün ve yayımlanmamış olduğunu garanti etmek yazarların sorumluluğundadır. An international peer-reviewed and bi-annual e-journal publishing linguistic, sociolinguistic, anthropological and culturological studies on the lesser spoken languages of the Turkic and related communities. It is the authors' responsibility to ensure that submitted manuscripts are original and unpublished.

Yayın Dilleri/Publishing Languages

Türkçe, İngilizce (Rusça, Türk dilleri)/Turkish, English (Russian, Turkic languages)

İletişim/Contact

www.tehlikedekidiller.com • www.dergipark.gov.tr/tdd

Yayın Kurulu/Editorial Board

Ülkü ÇELİK ŞAVK, Hacettepe Üniversitesi, Emekli Öğretim Üyesi • Süer EKER, Başkent Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü • Marcel ERDAL, Goethe Üniversitesi,

İngilizce Editörü

Aydan IRGATOĞLU, Başkent Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Programı

Yayın Kurulu Yardımcıları

Tolga ÇAKMAK, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Türkiye • Nur Sena TAŞÇI, Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye

İngilizce Editör Yardımcısı

Betül Hazal DİNÇER, Başkent Üniversitesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü.

Danışma Kurulu/Advisory Board

Ali ASKER • Ingeborg BALDAUF • Çiğdem BALIM • Yuliya BLETSKA • Aziyana BAYYR-OOL • Daniel CHATHAM • Mariya D. Çertıkova • Han Woo CHOI • Magripa ESKEYEVA • Éva Á. CSATÓ JOHANSON • Juliboy ELTAZAROV • Jale GARİBOVA • Arianne DWYER • K. David HARRISON • Henryk JANKOWSKI • Lars JOHANSON • Birsel KARAKOÇ • Hülya KASAPPOĞLU ÇENGEL • Bayarma KHABTAGAEVA • Andrey D. KAKSIN • German KİM • Hyo-Joung KIM • Éva KINCSES-NAGY • Fatih KİRİŞÇİOĞLU • Sergey KLYAŞTORNIY • Dmitriy MİHAYLOVİÇ NASİLOV⁺ • Irina NEVSKAYA • Ajana OZONOVA • Marzanna POMORSKA • Valentin IVANOVIÇ RASSADİN⁺ • Elisabetta RAGAGNIN • Gulgaysha SAGİDOLDA • Semih TEZCAN[®] • Abdurishid YAKUP • Gülsüm KİLLİ YILMAZ

Sayfa Tasarımı/Mizanpaj/Page Design

Süer EKER

Kapak Tasarım/Cover Design

Süer EKER

Kapak Fotoğrafı/Cover Photograph

© Чечен Салчак

Kapak Fotoğrafı Adı / Cover Photograph Name

Shaman

Logo Tasarım/ Logo Design

Emre ALK

Webmaster

Tolga ÇAKMAK

© Her hakkı saklıdır/ Copyright 2012 - 20 19 T DD/ JofEL

Bu dergideki yazılardan kaynak göstermek koşuluyla yararlanılabilir.

Any of the published articles made use in this journal should be cited.

©Sahibi

Ülkü Çelik Şavk & Süer Eker

*Төрээн дылың,
төрээн чонуң,
төрээн чуртуң –
озжууңуң үш ыдык дажы ол-дур,
оглум.*

А. Даржай

*Ana dilin,
Milletin,
Ana vatanın
Ocağının üç kutsal taşı budur,
Oğlum.*

A. Darjay

© Ada Tulush

CONTENTS

İÇİNDEKİLER

PRESENTATION	VİLDAN KOÇOĞLU GÜNDOĞDU & AZİYANA BAYYR-OOL	v-viii
SUNUŞ	VİLDAN KOÇOĞLU GÜNDOĞDU & АЗИЯНА БАЙЫР-ООЛ	ix-x
PHONETICS		
СААЯ ОЮМАА МААДЫР-ООЛОВНА SAAYA OYUMAA MAADYR-OOLOVNA	НИВЕЛИРОВАНИЕ ОТДЕЛЬНЫХ ДИАЛЕКТНЫХ ЧЕРТ ТУВИНСКИХ ДИАЛЕКТОВ И ГОВОРОВ	1-10
	DISAPPEARANCE OF CERTAIN TRAITS OF TUVAN DIALECTS AND SUBDIALECTS TUVA LEHÇE VE AĞIZLARININ KİMİ ÖZELLİKLERİNİN KAYBOLMASI	
MORPHOLOGY		
АННАЙ ЭЛЛАДА КАН-ООЛОВНА ANNAI ELLADA KAN-OOLOVNA	ТЫВА ДЫЛ ГРАММАТИКАЗЫНДА БИЧЕЛЕДИР, ЧАССЫДАР КОЖУМАКТАР ДУГАЙЫНДА АЙТЫРЫГ БОЛГАШ ОЛАРНЫҢ ЧУГАА ДЫЛЫНДА АЖЫГЛАЛЫ	11-16
	AN ISSUE ON DIMINUTIVE AFFIXES IN TUVAN GRAMMAR AND ITS USAGE IN SPEECH TUVA GRAMERİNDE KÜÇÜLTME VE SEVİMLİLİK EKLERİ HAKKINDA BİR MESELE VE BUNLARIN KONUŞMA DİLİNDE KULLANIMI	
EMİN ERDEM ÖZBEK	TUVACADA {Ø (< -A)} YAPISINDAKİ ZARF VE EDAT GÖREVLİ SÖZCÜKLERLE ZARF YAPAN {-DIR} EKİ ÜZERİNE SÖZLÜKSELLEŞME VE GRAMERLEŞME AÇISINDAN BİR İNCELEME	17-29
	AN ANALYSIS OF ADVERBS AND POSTPOSITIONS IN THE FORM OF {Ø (< -A)} AND THE ADVERBIAL SUFFIX {-DIR} IN TUVAN IN TERMS OF LEXICALIZATION AND GRAMMATICALIZATION	
İLKER TOSUN	TUVACA {-GI}+DEĞ YAPISI HAKKINDA	31-38
	ON THE STRUCTURE {-GI}+DEĞ IN TYVAN LANGUAGE	
LEXICOLOGY		
БААВЫЛ ЧАЯНА ХАЯЕВНА ООРЖАК БАЙЛАК ЧАШ-ООЛОВНА BAAVYL CHAYANA KHAYAEVNA OORZHAK BAYLAK CHASH-OOLOVNA	ОРУС ДЫЛДАН ÜЛЕГЕРЛЕТТИНГЕН САВА АТТАРЫНЫҢ ТЫВА ДЫЛДА ИЛЕРЕДИП ТУРАР УТКАЛАРЫНЫҢ ОНЗАГАЙЛАРЫ	39-49
	SEMANTIC FEATURES OF NAMES OF THE DISHES BORROWED FROM RUSSIAN IN TUVAN RUSÇADAN ALINTILANAN KAP-KAÇAK ADLARININ TUVACADA İFADE ETTİĞİ ANLAMLAR ÜZERİNE	
БАДАРЧ БАЯРСАЙХАН BADARCH BAYARSAIKHAN	О НЕКОТОРЫХ ЛЕКСИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЯХ ЯЗЫКА ТУВИНЦЕВ-ОЛЕНЕВОДОВ МОНГОЛИИ	51-59
	ON SOME LEXICAL TRAITS OF LANGUAGE OF TUVAN REINDEER BREEDERS IN MONGOLIA MOĞOLİSTAN'DA REN GEYİĞİ YETİŞTİRİCİSİ TUVALARIN DİLİNDEKİ BAZI LEKSİK ÖZELLİKLER ÜZERİNE	
DIALECTOLOGY		
КУУЛАР ЕЛЕНА МАНДАН-ООЛОВНА KUULAR ELENA MANDAN-OOLOVNA	ТЫВА ДЫЛДЫҢ ДИАЛЕКТИЛЕРИН ШИНЧИЛЕП КЕЛГЕНИ, АМГЫ ÜДЕ БАЙДАЛЫ	61-70
	PRESENT STATE OF TUVAN DIALECTS AND SUBDIALECTS TUVA DİYALEKTLERİNİN VE AĞIZLARININ MEVCUT DURUMU	
ХААДАРГАН ХИЙС ГАНСУХ KHAADARGAN KHİIS GANSUKH	ТЫВА ДЫЛДЫҢ ДАШТЫКЫ ДИАЛЕКТИЗИ: ЦЭНГЭЛ ТЫВАЛАРЫНЫҢ ДЫЛЫ	71-75
	EXTERNAL DIALECT OF TUVAN LANGUAGE: THE TSENGEL TUVANS TUVACANIN DIŞ DİYALEKTİ: TSENGEL TUVALARININ DİLİ	

ЮША ЖАННА МОНГЕЕВНА YUSHA ZHANNA MONGEEVNA	ТУВИНЦЫ КИТАЯ: ПРОБЛЕМЫ СОХРАНЕНИЯ РОДНОГО ЯЗЫКА TUVANS OF CHINA: THE PROBLEM OF PRESERVING THE MOTHER TONGUE ÇİN TUVALARI: ANA DİLLERİNİ KORUMA SORUNU	77-89
LITERATURE		
МИЖИТ ЛЮДМИЛА САЛЧАКОВНА MÍZHÍT LUDMÍLA SALCHAKOVNA	ТЫВА ШУЛУК ЧОГААЛЫНДА ТУСКАЙ ХЕВИР A SPECIAL GENRE OF TUVAN POETRY TUVA ŞİİR EDEBİYATINDA ÖZEL BİR TÜR	93-103
ETHNOGRAPHY HISTORY CULTURE		
СЕРЕН ПОЛИНА СЕРГЕЕВНА SEREN POLİNA SERGEYEVNA	КУР – ХҮНДҮТКЕЛДИГ ЭТ (МООЛДА ТЫВАЛАР) GIRDLE AS AN OBJECT OF WORSHIP AMONG MONGOLIAN TUVANS MOĞOL TUVALARINDA SAYGIN BİR EŞYA: KUŞAK	105-108
ГАГАА ЗОЛБАЯР GAGAA ZOLBAYAR	УРАНХАЙ ДЕП НИИТИ АТ ДУГАЙЫНДА ШИНЧИЛЕЛ ON THE URYANHAI ETHNICON URANHAY ETNİK ADI ÜZERİNE	111-116
COUNTRIES & PORTRAITS		
VİLDAN KOÇOĞLU GÜNDOĞDU	BİR ARAŞTIRMACI BİR SERİ ÜÇ KİTAP: POLİNA SEREN VE MOĞOL TUVALARI ÜZERİNE A RESEARCHER A SET THREE BOOKS: POLINA SEREN AND ON THE MONGOLIAN TUVANS	117-140
BOOK REVIEW		
İŞİL AYDIN ÖZKAN	GÜLSÜM KİLLİ YILMAZ, KUZEY VE GÜNEYDOĞU SİBİRYA TÜRKLERİNİN DİL DURUMU GÜLSÜM KİLLİ YILMAZ, LANGUAGE SITUATION OF THE NORTHERN AND SOUTHEASTERN SIBERIAN TURKS	141-143
MUVAFFAK DURANLI	Ж.М. ЮША. ФОЛКЛОР И ОБРЯД ТУВИНЦЕВ КИТАЯ В НАЧАЛЕ XXI ВЕКА. СТРУКТУРА. СЕΜΑΝТИКА. ПРАГМАТИКА XXI. YÜZYILIN BAŞINDA TUVALARIN FOLKLOR VE TÖRENLERİ. YAPI. SEMANTİK. UYGULAMALAR	145-146
MA AND PH D THESIS		
İ. İPEK, A. GÜNEŞ & M. CAN AKAR & T. TAŞOVA & B. KARAAĞAÇ	TÜRKİYE'DE TUVACA ÜZERİNE YAPILAN YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA TEZLERİ MA AND PH D THESIS ON TUVAN LANGUAGE IN TURKEY	151-165

GUEST EDITORS

KONUK YAYIMCILAR

Dr Vildan Koçoğlu Gündoğdu

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü
Türk Dili ve Lehçeleri Ana Bilim Dalı, İzmir-Türkiye
Ege University Institute of Turkish World Studies, İzmir-Turkey

Dr Азияна Байыр-оол

Aziyana Bayyr-ool Siberian Branch of Russian
Academy of Sciences Institute of Philology,
Novosibirsk-Russia

Istanbul University Faculty of Letters
Department of Modern Turkic Languages and
Literatures, Istanbul-Turkey

Rusya Bilimler Akademisi Sibirya Şubesi
Filoloji Enstitüsü, Novosibirsk-Rusya

İstanbul Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve
Edebiyatları Bölümü, İstanbul-Türkiye

Төрээн дылың, төрээн чоңуң, төрээн чуртуң – ожууңуң үш ыдык дажы ол-дур, оглум- А. Даржай

Ana dilin, milletin, ana vatanın ocağının üç kutsal taşı budur, oğlum-A. Darjay

PRESENTATION¹

SUNUŞ

With globalization, spread of popular culture and many other factors, it becomes more significant to record the language and culture of groups with less-spoken languages considering that the great part of the spoken languages around the world tend to become lost and even get lost in the very near future.

This issue of The Journal of Endangered Languages was aimed to meet the readers as the Tuvan Issue.

Most of the articles in this issue belong to the scholars who continue to their academic works in The Tyva (Tuva) Republic and Mongolia and are also the speakers of this dialect, tıva ~ tıva kiji. In this issue, besides the standard Tuvan language spoken in The Tyva Republic, the data related to Tuvan dialects and culture having a few speakers in China and Mongolia is presented. Therefore, with the research and articles about the language, literature and culture of Tuvans living in the three big areas; Russia, Mongolia and China, the issue becomes more attractive. The variety of the subjects in the articles should also be noted that it extends from grammar to lexicology and dialectology; literature to ethnography, and to history and folklore.

Bayarsayhan Badarç, Hiys Gansuh and Zolbayar Gagaa from Sengel Tuvas present their research on Tuvans living in Mongolia with their articles. B. Badarç took his place in this issue with a study comparing certain vocabulary elements in “reindeer breeders”Tsaatan’s language known as iviji tıvalar as Duhalar in the literature, living in Hövsgöl region in Mongolia with the Toju and TereHöl dialects of Tuvan and Tofa. H. Gansuh’s article presents Sengel Tuvan’s language with a general view and with the features reflecting the characteristics of the dialect, together with short bibliographic information. And Z. Gagaa appears with his study about Uryanhay, which is a significant ethnonym, from the historical past to today. Evaluating in which time period, source and for which ethnical group this ethnonym was used, the author also gives information about the origins of it and presents his own etymology study.

Another article belongs to Elena Mandan-oolovna Kuular, who has recently focused on new attempts to classify the Tuvan dialects and contributes a lot to the dialect studies in Tuvan. In her article, E. Kuular mentions the research on Tuvan dialects, the classification of them and their current situation. Oyumaa Maadır-oolova Saaya’s article is about certain phonetic features based on a broad dialect material and the developments of a phonetic feature which turns into a part of standard Tuvan language in time. Ellada Kan-oolovna Annay conducted a semantic analysis studying the particles expressing amiableness and diminutives in Tuvan morphology through the examples. Another article in this issue is on the semantics of the names of the pots

¹ Translation into English by **Betül Hazal Dinçer**, Başkent University Faculty of Science and Letters, Program of Translation and Interpretation (English)

and pans borrowed from Russian, which is also based on information gathered through field study and written by Çayana Hayaaevna Baavıl and Baylak Çaş-oolovna Oorjak.

Janna Möngeyevna Yuşa, who focuses on Chinese Tuvans with her studies, mentions the sociolinguistics situation of Tuvans in China in her article. She elaborately shows the language preferences of Tuvans living in a multi-lingual environment, the attempts of them to protect their own language and the effect of the language environment they live in.

Another article is about the use of ‘the belt’ which is an important garment for Mongolian Tuvans in Seren for the daily life of the people and about in which rituals it is used traditionally.

Ludmila Salçakovna Mijit, taking a special poem type in the Tuvan literature, compares the stylistic features of a type called ojuk dajı “hearthstone” with the similar examples in the old Turkish inscriptions and puts emphasis on its different points from Japanese poem type haiku despite the resemblance in their forms.

The article taking place in the chapter of countries and portraits belongs to Vildan Koçoğlu Gündoğdu. She presents a criticism of three books about Mongolian Tuvans published as a series by Polina Sergeyeyna who does important field studies on Tuvan dialectology and Tuvan folklore by collecting them in a book.

Another study about the Tuvan morphology is written by Emin Erdem Özbek. This article examines the dimensions of lexicalization and grammaticalization of the words with the function of adverb and postposition made with the fixed form of the famous verbal adverb particle. Another article is about the verbal adjective structure of -GI deg in Tuvan which is a part his doctoral dissertation by İlker Tosun. The author also gives information about the appearance of this structure in the historical and modern periods of Turkish and attempts to show the functions of it with the examples both in the verbal adjective and the verb inflection in the future tense.

As for the last part of this issue, it is reserved for publication evaluation. The first article of this chapter belongs to Işıl Aydın Özkan. I. A. Özkan introduces us the book Kuzey ve Güneydoğu Sibirya Türklerinin Dil Durumu, “The Language Situation of North and Southerneast Siberia Turks” published in 2010 by Gülsüm Killi Yılmaz who did important contributions to the Siberia studies in Turkey. The second article of publication evaluation written by Muvaffak Duranlı is the introduction of Folklor Obryad Tuvintsev Kitaya V Naçale XXI Veka: Struktura. Semantika. Pragmatika, “Folklores and Ceremonies of Tuvas at the Early 21st Century: Structure, Semantics and Pragmatics” which was published last year by Janna Möngeyevna Yuşa.

Dear readers, we present “Tuvan Issue” to your attention, which includes articles about Tuvan, Tuvans and Tuvan language elaborately giving importance on the diversity of the subject variety. We thank one by one to all the scholars contributed with their articles to this issue. We thank to Sena TAŞÇI who worked selflessly and sincerely during the publication period of the issue for her efforts. And we also present our thanks to dear editors of the journal, Prof. Dr. Sür EKER and Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK who give great importance on the research in this field by focusing their studies on The Endangered Languages and enable these studies to meet with the readers, and who are not unconcerned about the loss of languages and cultures.

Günümüzde, küreselleşme, popüler kültürün yaygınlaşması ve pek çok etkiyle, dünya üzerinde konuşulan dillerin büyük bir kısmının çok yakın bir gelecekte kaybolmaya yüz tutacağı hatta kaybolacağı bilgisinden hareketle, az konuşurlu toplulukların dilleri ve kültürlerinin kayıt altına alınmasının önemi artmaktadır.

Tehlikedeki Diller Dergisi'nin bu sayısının *Tuva Sayısı* olarak okuyucularla buluşması amaçlanmıştır.

Bu sayıda yer alan yazıların çoğu Tuva Cumhuriyeti ve Moğolistan'da akademik çalışmalarına devam eden ve kendileri de bu lehçenin bir konuşuru, *tıva ~ tıva kiji*, olan bilim insanlarına aittir. Bu sayıda, Tuva Cumhuriyeti'nde konuşulan standart Tuvacanın yanı sıra, Çin ve Moğolistan'da az konuşura sahip Tuva ağızlarına ve kültürüne ait veriler sunulmuştur. Dolayısıyla bu üç büyük sahada, Rusya, Moğolistan ve Çin'de yaşayan Tuvaların dili, edebiyatı ve kültürüyle ilgili araştırma ve inceleme yazılarını barındıran bu sayı, ilgi çekici nitelik kazanmıştır. Makalelerde dilbilgisinden, leksikoloji ve diyalektolojiye, edebiyattan etnografya, tarih ve halk bilimine kadar uzanan konu dağılımının çeşitliliği ise ayrıca belirtilmelidir.

Sengel Tuvalarından Bayarsayhan Badarç, Hiys Gansuh ve Zolbayar Gagaa, makaleleriyle Moğolistan'da yaşayan Tuvalar üzerine incelemelerini sunmuşlardır. B. Badarç, Moğolistan'ın Hövsgöl aймаğında yaşayan, literatürde *Duhalar* olarak bilinen *iviji tıvalar* "ren geyiği yetiştiricileri" *Tsaatan*ların dilindeki bazı söz varlığı unsurlarının, Tuvacanın Toju, Tere-Höl ağız ve Tofaca ile karşılaştırıldığı bir çalışma ile dergide yer almıştır. H. Gansuh'un makalesi, Sengel Tuvaları üzerine kısa bibliyografik bilgilerle birlikte, Sengel Tuvalarının dilini genel bakış açısıyla ele alan ve bu ağzın karakteristiğini yansıtan hususiyetleri sunan bir yazıdır. Z. Gagaa ise bu sayıda, tarihî dönemlerden günümüze önemli bir etnonim olan Uryanhay adıyla ilgili incelemesiyle yer almaktadır. Bu etnonimin hangi dönemlerde, hangi kaynaklarda ve hangi etnik grup için kullanıldığını değerlendiren yazar, ayrıca bu etnonimin kökeniyle ilgili bilgilere de değinmiş ve kendi etimoloji denemesini dikkatlere sunmuştur.

Bir diğer yazı, Tuva'da ağız çalışmalarına önemli katkılar sunan ve son zamanlarda çalışmalarını Tuva ağızlarının tasnifi konusunda yeni girişimlere yoğunlaştıran Elena Mandan-oolovna Kuular'a aittir. E. Kuular, makalesinde Tuva ağız araştırmaları, ağızların tasnifi, günümüzdeki durumla ilgili bilgilere yer vermiştir. Oyumaa Maadır-oolovna Saaya'nın makalesi, geniş bir ağız malzemesine dayandırılarak bazı fonetik hususiyetleri ele alan ve başlangıçta bir ağzın fonetik özelliği iken zamanla standart Tuvacanın bir parçası hâline gelen gelişimler üzerinedir. Ellada Kan-oolovna Annay, Tuvaca şekil bilgisinde yer alan küçültme ve sevimlilik ifade eden ekleri örnekler üzerinde inceleyerek anlam analizi yapmıştır. Bu sayıda yer alan bir diğer yazı, Çayana Hayaaevna Baavıl ve Baylak Çaş-oolovna Oorjak'ın birlikte kaleme aldıkları, yine alan araştırmasıyla elde edilen bilgilere dayalı, Rusçadan alıntılanan kap-kaçak adlarının semantiği üzerinedir.

Çalışmalarını Çin Tuvaları üzerinde yoğunlaştıran Janna Möngeyevna Yuşa'nın makalesi, Çin'deki Tuvaların sosyolinguistik durumları ile ilgilidir. Çok dilli bir çevrede yaşayan Tuvaların dil tercihleri, kendi dillerini koruma çabaları, içinde buldukları dil çevresinin etkileri gibi konuları ayrıntılı bir şekilde dikkatlere sunmuştur.

Bir başka yazı, Polina Sergejevna Seren'in Moğol Tuvaları arasında önemli bir giyim olan 'kuşak'ın, halkın gündelik yaşamında ve geleneksel boyutta hangi ritüellerde kullanıldığı ile ilgili makalesidir.

Tuva edebiyatında özel bir şiir türünü elen alan Ludmila Salçakovna Mijit, *ojuk daji* “ocak taşı” adıyla anılan bir türün stilistik özelliklerini, eski Türk yazıtlarındaki benzer örneklerle karşılaştırarak sunmuş, şekil olarak benzese de Japon şiir türü *haikudan* farklı noktaları üzerinde durmuştur.

Ülkeler ve portreler bölümünde yer alan yazı Vildan Koçoğlu Gündoğdu'ya aittir. Tuva diyalektolojisi ve Tuva folkloru üzerine önemli alan araştırmaları yapan ve bunları kitaplaştıran Polina Sergejevna Seren ve onun Moğol Tuvaları üzerine bir seri hâlinde çıkarmış olduğu üç kitabını kritik ederek okuyucuların ilgisine sunmuştur.

Tuvacanın morfolojisine dair bir başka araştırma ise Emin Erdem Özbek tarafından kaleme alınmıştır. Bu yazı, ünlü zarf-fiil ekinin kalıplaşmasıyla oluşan zarf ve edat görevli sözcükleri sözlükselleşme ve gramerleşme boyutlarıyla işleyen bir çalışmadır. Bir başka makale, İlker Tosun'un doktora tezinden üretmiş olduğu Tuvacada -GI deg sıfat-fiil yapısıyla ilgilidir. Yazar, bu yapının, Türkçenin tarihî ve çağdaş dönemlerindeki görünümüne de yer vermiş, örneklendirmeye hem sıfat-fiil hem de gelecek zaman fiil çekimindeki fonksiyonunu göstermeye çalışmıştır.

Bu sayının son bölümü ise yayın değerlendirmeye ayrılmıştır. Bu bölümün ilk yazısı Işıl Aydın Özkan'a aittir. I. A. Özkan, Türkiye'de Sibiryâ çalışmaları önemli hizmetleri bulunan Gülsüm Killi Yılmaz'ın 2010 yılında yayımlanmış olduğu *Kuzey ve Güneydoğu Sibiryâ Türklerinin Dil Durumu* başlıklı kitabını tanıtmıştır. İkinci yayın değerlendirme yazısı ise Muvaffak Duranlı tarafından kaleme alınan, geçtiğimiz yıl yayımlanan Janna Möngeyevna Yuşa'nın *Folklor Obryad Tuvintsev Kitaya V Naçale XXI Veka: Struktura. Semantika. Pragmatika*, “XXI. Yüzyılın Başında Tuvaların Folklor ve Törenleri. Yapı. Semantik. Uygulamalar” adlı eserinin tanıtmasıdır.

Değerli okurlar, Tuva, Tuvalar ve Tuvaca ile ilgili yazıları barındıran, konu çeşitliliğinin zenginliğine özen gösterilmiş bu sayıyı, “**Tuva Sayısı**”nı sizlerin dikkatinize sunuyoruz. Makaleleriyle bu sayıya katkıda bulunan değerli bilim adamlarına tek tek teşekkür ediyoruz. Dergiyi yayınlama sürecinde özveriyle çalışan ve gönülden emek veren Sena TAŞÇI'ya, emeği için teşekkür ediyoruz. Çalışmalarını *Tehlikedeki Diller* üzerine yoğunlaştırarak, bu konudaki araştırmalara büyük değer veren ve bunların okuyucularla buluşmasını sağlayan; dillerin, kültürlerin kaybolmasına kayıtsız kalmayan derginin kıymetli editörleri Prof. Dr. Süer EKER ve Prof. Dr. Ülkü ÇELİK ŞAVK'a teşekkürlerimizi sunuyoruz.

